

AVRUPA PATENTLERİNİN VALİDASYONLARI İÇİN HAKLARIN YENİDEN TESİSİ HAKKI

***Doç. Dr. Senem KAYAHAN**

6769 sayılı sınai mülkiyet kanununun 107. Maddesi ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 114. Ve 115 Maddeleri, bir patent başvurusuna ilişkin işlemlere dair sürelerle uyulamaması hâlinde başvuru sahibine, süreye uyulmamanın sonucunun bildirildiği Türkpatent bildirimini bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, ücretini ödeyerek “işlemlere devam edilmesini” talep etme hakkı ve uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücretini ödeyerek “hakların yeniden tesisini” talep etme hakkı sunmaktadır.

Avrupa Patentlerinin Verilmesi İle İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’ de Uygulama Şekli Gösterir Yönetmelik’in 12. Maddesi ise aşağıda sunulmaktadır.

“Avrupa Patenti Fasikülünün Türkçe Çevirisinin Sunulması

*Madde 12 – Tarifname, patent istemleri ve varsa teknik resimleri içeren Avrupa patenti fasikülünün Türkçe çevirisi Avrupa patentinin verildiğinin ilan edildiği tarihten itibaren **üç ay** içinde Avrupa patenti sahibi veya vekili tarafından Enstitüye sunulur.*

.....

Türkçe çevirinin, Enstitüye öngörülen süre içerisinde verilmemesi veya ücretinin ödenmemesi halinde, Avrupa patenti Türkiye’de başından beri geçersiz kabul edilir”

Sınai Mülkiyet Kanunu ve Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, Avrupa Patentlerinin Türkiye’de geçerli kılınması (validasyon) işlemlerine ilişkin sessizdir ve hiçbir hüküm içermemektedir. Ancak ne sınai Mülkiyet Kanunda ne de uygulama yönetmeliğindeki ilgili maddelerde işlemlerin devam ettirilmesi talebi veya hakların yeniden tesisi talepleri açısından istisna olan sürelerde (SMK Madde: 107 ve Uyg. Yönet.: Madde 114-115) Avrupa patent’inin Türkiye’de geçerli kılınması (validasyon) süresi yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 90 (5) maddesi yarıncı Usulüne uygun yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşmalar Kanun hükmünde sayıldığından Avrupa Patent Sözleşmesi’nin de dikkate alınması gerektiği tartışma götürmez bir gerçektir. Bu bağlamda

Avrupa Patent Sözleşmesinin 64 (1), 66 ve 67. Maddelerinin göz önünde bulundurulması gerekir.

İlgili Maddelerin İngilizce ve Türkçe tercümesi aşağıda sunulmaktadır.

<p><i>Article 64</i></p> <p><i>(1) A European patent shall, subject to the provisions of paragraph 2, confer on its proprietor from the date on which the mention of its grant is published in the European Patent Bulletin, in each Contracting State in respect of which it is granted, the same rights as would be conferred by a national patent granted in that State.</i></p>	<p>Madde 64</p> <p>Bir Avrupa Patenti, 2. Paragraf hükümleri uyarınca, <u>patent belge yayımı tarihinden itibaren</u>, patentin verildiği üye ülkelerde patent sahibine, <u>o ülkede verilmiş olan bir ulusal patentin verdiği hakları sağlar</u>.</p>
<p><i>Article 66</i></p> <p><i>Equivalence of European filing with national Filing</i></p> <p><i>A European patent application which has been accorded a date of filing shall, in the designated Contracting States, be equivalent to a regular national filing, where appropriate with the priority claimed for the European patent application.</i></p>	<p>Madde 66</p> <p>Avrupa Patent Başvurusunun Ulusal Başvuru ile Eşdeğerliği</p> <p>Bir başvuru tarihi almış bir Avrupa Patent Başvurusu, belirlenmiş üye ülkelerde, ulusal başvuru ile eşdeğerdir ve bu rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda da geçerlidir.</p>
<p><i>Article 67</i></p> <p><i>Rights conferred by a European patent application after publication</i></p> <p><i>(1) A European patent application shall, from the date of its publication, provisionally confer upon the applicant the protection provided for by Article 64, in the Contracting States designated in the application</i></p> <p><i>(2) Any Contracting State may prescribe that a European patent application shall not confer such protection as is conferred by Article 64. However, the protection attached to the publication of the European patent application may not be less than that which the laws of the State concerned attach to the compulsory publication of unexamined national patent applications. In any event, each State shall ensure at least that, from the</i></p>	<p>Madde 67</p> <p>(1) Bir Avrupa patent başvurusu, yayınlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibine belirlenmiş devletlerde geçici olarak, 64 üncü madde uyarınca koruma sağlar.</p> <p>(2) Her Üye Devlet, Avrupa patent başvurusunun 64 üncü madde ile verilen gibi bir koruma hakkını sağlamayacağı hükmünü getirebilir. Ancak, yayınlanmış Avrupa patent başvurusuna ait koruma, ilgili Devlet yasalarının incelenmemiş ulusal patent başvurularının zorunlu yayınından oluşan korumadan daha az değildir. En azından her üye Devlet başvuru sahibine, Avrupa Patent Başvurusunun yayımı tarihinden itibaren, o ülkede buluşu kullanan kişilerden, kendi hukuklarına göre, tıpkı ulusal bir patentin ihlal edilmiş olduğunun kabul edilebileceği</p>

<i>date of publication of a European patent application, the applicant can claim compensation reasonable in the circumstances from any person who has used the invention in that State in circumstances where that person would be liable under national law for infringement of a national patent</i>	durumlar için uygun bir tazminat talebi hakkı verir
--	---

Yukarıda sunulmuş olan maddelerde özellikle 64. madde bir Avrupa Patentinin, **patent belge yayımı tarihinden itibaren**, patentin verildiği üye ülkelerde patent sahibine, o ülkede verilmiş olan **bir ulusal patentin verdiği hakları sağlar** hükmü amirdir.

66. Maddeye göre ise, başvuru tarihi almaya hak kazanmış bir Avrupa patent başvurusu seçilmiş ülkelerde ulusal bir başvuru statüsü kazanır.

Avrupa Patentlerinin Verilmesi İle İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’ de Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik’in 12. Maddesi Avrupa patentlerinin Türkçe tercüme sunumunu düzenleyen bir maddedir. “*Türkçe çevirinin, Enstitüye öngörülen süre içerisinde verilmemesi veya ücretinin ödenmemesi halinde, Avrupa patenti Türkiye’de başından beri geçersiz kabul edilir.*” hükmü Avrupa patent sözleşmesinin 64. Madde hükmü ile uyumsuzluk gösteremeyeceği ve bir Avrupa Patentinin yok hükmünde sayılmasının mümkün olmayacağı için aşağıdaki şekilde yorumlanmalıdır.

Türkiye’de geçerli kılınmak istenen bir Avrupa patenti, patentin verildiğine dair Avrupa Patent bülteninde yayımlandıktan sonra bir Türkiye patentidir. Dolayısı ile SMK madde 107 de 2. Paragrafta belirtilen

“Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 99 uncu madde uyarınca patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması hâlinde, hakların yeniden tesisi talep edilebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücreti ödenerek yapılır. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.”

İfadesindeki hakka da sahiptir.

Yukarıdaki paragraftaki gibi yorumlanmaması uygulamalar arasında da çelişkiler yaratır. Zira bugünkü uygulamada, bir Avrupa Patentinin Kanununun 130. Maddesinde bahsi geçen kullanım zorunluluğunda dikkate alınan maddenin 2. Paragrafında bahsi geçen **“Patentin verilmesi kararının Bülteinde yayımlanmasından itibaren üç yıllık”** süre Avrupa Patentinin Avrupa Patent Ofisi (EPO) bülteninde yayınlanma, diğer bir deyişle B1 yayınının EPO bülteninde yayınlanma tarihinden itibaren hesaplanmakta ve Türkpateent bu süre dolduğunda kullanma kullanmama beyanı sunulmadığı takdirde beyanın sunulmadığına dair yayın yapmaktadır. Bu uygulama da göstermektedir ki Avrupa Patent Sözleşmesinin 64. Maddesine uygun olarak bir Avrupa Patenti için EPO da yapılan bülten yayını ile o patent Türkiye’de bir ulusal patent olarak kabul edilmektedir.

Peki bu uygulama, bir Avrupa Patentinin Türkiye’de validasyonu işlemleri için neden uygulanmamakta ve hatta tam aksine bir uygulama ile hakların yeniden tesisi hakkı sağlanmamaktadır.

Türkiye’nin seçilmiş (designate edilmiş) ülkeler arasında olduğu Avrupa Patentlerinin validasyon süresinin de hakların yeniden tesisi talep hakkına haiz olmaması uygulamada çelişkili durumların yaratılmasına sebep olmaktadır.

Farklı bir bakış açısı ile değerlendirerek bu hakkın sağlanması durumunda üçüncü kişiler için ortaya çıkacak belirsizliği değerlendirelim. Yani bir Avrupa patentinin validasyon işlemi için hakların yeniden tesisi hakkının sağlanması Avrupa Patentinin Türkiye’de valide edilip edilmeyeceğinin belli bir süre için belirsiz olması anlamına gelecektir. Ancak bu durum hem rüçhan hakkı hem de PCT uluslararası patent başvurusu için de geçerlidir. Fakat bu iki durum için hakların yeniden tesisi hakkı sağlanırken Avrupa Patentinin Türkiye’de geçerli kılınması için sağlanmıyor olması çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç olarak, Avrupa patentlerinin Türkiye’de geçerli kılınması, yani validasyon işlemi için hakların yeniden tesisi hakkının sağlanması ve bu uygulamanın yönetmelik düzenlemesi ile hayata geçirilmesi gerekmektedir.

***Doç. Dr. Senem Kayahan¹**

¹ Türkiye Patent Vekili, Avrupa Patent Vekili